

igaz, hogy állandóan olyan dolgokat teszünk életünkben, amiket nem kellene, s tesszük mégis és felelősek vagyunk érte, mert itt van valaki, a kié az életünk, mert ő adta nekünk! ? Éppen erről nem beszéltek nekünk. Mindenesetre nem úgy, hogy meghallhassuk. Nevelőintézeteinkben, tanulószobáinkban nem mondták, hogy felelősek vagyunk. Ha erről volt szó, akkor átöröklésről, terhelésről beszéltek, s még többet a mi tehetségünkről, akarásunkról, erkölcsi fellendülésről, kegyességről, vallásos lendületről és átélésekről. De a „bűn” szót nem magyarázták meg nekünk, és nem festették szemünk elé. A bűn azt jelenti, hogy az ember nincs egyedül. A bűnhöz ketten tartoznak: te, a ki vétkeztél és Isten, a ki ellen vétkeztél. Éppen a napokban halottam valakitől: mindenki éljen úgy, ahogy akar, s ha dolgai rosszul ütnek ki, viselje a következményeit és ne elegyedjék senki dolgába. Milyen könnyű és egyszerű volna az élet, ha így volna. Ha ilyen volna az élet, valahogy kitartanánk mellette, még következményeit is magunkra vennők. De a voltaképpeni nyomasztó dolog nem abban van, hogy mindenkinek viselnie kell cselekedete következményeit, hanem abban, hogy ezenfelül jön az ítélet, ezenfelül ott van még valaki, aki előtt élünk és akinek megítélése alá esünk. A voltaképpeni baj az, hogy nemcsak szerencsétlenek lehetünk, ha életünk útját elhibázzuk, hanem ezenfelül el is veszhetünk, éppen azért és abban, hogy a megítélés, az ítélet ott van életünk fölött. Nemcsak szegény, boldogtalan emberek vagyunk, hanem elveszett emberek! Elveszettek Isten ítélőszéke előtt, a kié egész életünk, az elsőtől az utolsó lélekzetvételeig. Ez, ez van a „bűn” szóban. Innen jön az a sötét árnyék életünk fölé, amelytől félünk, amely elől el akarunk szaladni. Legszívesebben szeretnők ezt a szócskát: „bűn”, szókinszünkből kitörülni. Ez érthető. Mert ki viselné el szívesen, hogy neki azt mondják: elvesztél! Senki és soha, hacsak előbb valami győzedelmes erővel nem mondanak egy más szót, mely elveszi az előbbi ijesztő képet, fellelegzettet, elveszi a félelmet, s rettegésünket vigasztalássá és bátorsággá változtatja. Ez a másik szó, az atyai szó, a győzedelmes szó: „megbocsátás”! Ugyebár, ha el kell ismernünk bűneinket, de ugyanabban a pillanatban nem halljuk, hogy bűneink megbocsáttak, sohasem tudnánk ezt megtenni. Csak a megbocsátás fényében beszélhetünk a bűnről és ismerhetjük el azt. Ott állasz bírónak előtt, de ő kegyelmes és irgalmas! Mert ő az Atya,

a ki vár reád. Ezt, ezt kell hirdetnünk a világ minden részén — az atyai szót, a megbocsátás szavát — és akkor visszatérünk Istenhez. Előbb nem! Ez, egyedül ez hozta vissza a tékozló fiút az Atyához. Nem tőle függött a visszatérés, s még nem is a magábaszállástól csupán. Mindez semmit sem ért volna, ha nem tudta volna, hogy neki Atyja van. A megbocsátás teremt megtérést és nem egyéb.

Milyen keveset tudott erről a megbocsátásról a tékozló fiú a moslák mellett. S ez a kevés elég volt arra, hogy visszavigye őt. „Tégy engem olyanná, mint a te béreseid közül egy.” Így akarta atyját megszólítani. Milyen szegényesnek gondolta el visszatérését, milyen fogyatékosnak és fukarnak az Atya szeretetét. „Az Atyja pedig monda az ő szolgáinak: „Hozzátok ki a legszébb ruhát és adjátok fel rá; és húzzatok gyűrűt a kezére és sarut a lábaira! És előhozván a hízott tulkot, vágjátok le és együnk és vigadjunk.” Látjátok: ez a megbocsátás; a fiúnak ez a túláradó fogadása; bűneinek nemcsak elfelejtése, hanem elfedezése; ez a királyi szabaddá-nyilvánítás és visszahelyezés minden jogaiba, amiről még nem is álmodott; ez a győzedelmes és végérvényes leszámolás a történetekkel. Felemeli, keblére öleli, elfelejti a múltat, ellumpolt örökséget, dobzódást, posványt, szegységet, szomorúságot, elzüllött éjszakákat, elveszett napokat, el mindent. Mindezeket elfedezi, elintézi, megbocsátja! Megbocsátja mindörökre! Ez a megbocsátás, ez a minden feltétel nélküli pazar megbocsátás: Atyád vagyok, fiam vagy! Elvesztél, de megtaláltalak! És Jézus Krisztus azt mondja, hogy Isten az, aki így bánik velünk, ilyen pazarul, ilyen uralkodóilag, ilyen hatalmasan, ilyen ok nélkül — irgalmasan. Ez az íge van reád bízva. Ezt kell tovább mondanunk úgy, ahogy nekünk megmondatott, hasonlóan minden feltétel nélkül és ugyan ezen irgalommal. És ez az íge teremt megtérést.

Mennyire nem értette meg ezt az ígét a keresztyénség — mondja ennek a példázatnak egyik újabb magyarázója. Igen, milyen kevesen értették meg a megbocsátást. Mit csinált a keresztyénség minduntalan ebből az ígéből! Milyen szegényes, fukar eldelt! Kivetkőztette a megbocsátás szavát minden nagyságából és mélységéből, megrabolta erejétől, s ezer meg ezer magától kitalált feltétellel vette körül! Milyen nagyon aggódott amiatt, hogyha Istent hatalmasan hirdeti, könnyelművé teszi ezáltal az embereket! Pedig az egyetlen szó, amelyik az embert a Jónak